

Statsminister Per Borten i
trontaledebatten 14. oktober 1967.

Vi er nå kommet såpass på avstand av kommunevalget at selve tallanalysene har fortatt seg, mens kommentarene om mulige andre tendenser har tatt over plassen. Konklusjonene varierer naturligvis noe etter de øyne som ser - et forhold som er fremhevet er at valgdeltakelsen ved siste kommunevalg var forholdsvis svak. Det er riktig når man sammenlikner med forangående kommunevalg i 1963, men går man enda et par valg tilbake, så var slett ikke valgdeltakelsen unormal lav. Tvert i mot, den var høyere enn både i 1955 og 1959. I 1955 var valgdeltakelsen 71,5 % - i 1959 73 %, i 1963 81 % og i år 75,4 %. Det er altså 1963-valget som tydeligvis stikker seg ut med ekstraordinær stor valgdeltakelse.

--2--

Det kan også være verd å studere resultatene i de enkelte kommunetyper. Det er nå for mange kommuners vedkommende det andre kommunevalg etter vi fikk kommunesammenslåing. Og betrakter man resultatet i enkelte av disse kommunene, så kan man ikke si at det er bare gledelige resultater sett ut i fra folkestyrets synspunkt. Det er for mange eksempler på skjev fordeling av representantene som igjen er et resultat av det vi kan kalle gjengjeldelses-stryking og kumulering. Og representasjonen er blitt såpass skjev enkelte steder at den kommunale forvaltning lider under forholdet. Og mitt inntrykk er at forholdene er verst hvor kommunereguleringen ble tvunget igjennom mot den lokale folkevålje. Jeg har også fra mange steder fått høre at den gamle interesse for kommunens anliggender og ansvarsfølelsen overfor kommunens ve og vel er svekket i de nye storkommunene. Og det er et forhold som først og fremst slår tilbake på de mennesker som skal leve sitt liv i disse lokalsamfunnene. Men

det kan også slå tilbake på folkestyret som system.

Kanskje denne utvikling har noe med selve velferdsstaten å gjøre - kanskje byr ikke kommuneforvaltningen tilstrekkelig ansvarsutfoldelse for å virke engasjerende. Og endelig kan man som mange gjør, spørre om vi som fører den politiske debatten har maktet å legge den opp på et tilstrekkelig prinsipielt plan. Vi har jo i årets valgkamp fått nye ord og begreper som desimaldemokrati eller gaudaostdemokrati og lignende - noe som bør hentyde til at man lett fortaper seg i relativt ubetydelige detaljer. Og noen kommentatorer har framholdt at de fremadrettede perspektivene i for stor utstrekning må vike og at spissfindighetene og fortolkningsteknikk dominerer over åpen meningsbrytning i debattene. Hvis noen av disse påstandene er begrunnede, bør vi prøve å legge debattene om etter et bedre mønster.

Dette høres selvfølgelig ut, men det er ikke uviktig at demokratiske ytringsformer foregår slik at de aksepteres av medborgerne.

Flere har berørt kommunevalgresultatet som rikspolitisk barometer. Vi kan vel enes om at forskyvningene ikke var store selv etter norske forhold. Det er noen som mener at regjeringsansvar koster stemmer, som det heter, og på den bakgrunn bærer dette kommunevalget bud om en ganske stabil politisk situasjon i vårt land.

Som vanlig er de store spørsmål i verdenspolitikken berørt i trontalen. Vi får også senere på høsten en mulighet for å drøfte disse spørsmål på grunnlag av en redegjørelse fra Utenriksministeren.

Forøvrig har bildet av den internasjonale situasjon både lyse og mørke sider. I sin rapport til FN's generalforsamling fremhevet U Thant ganske sterkt de mørke sidene. Han mente at situasjonen hadde forverret seg betraktelig i løpet av det siste året og viste til opptrappingen av krigen i Vietnam og til krigshandlingene mellom

Israel og araberstatene. Han var bekymret over at bruken av makt og trusler synes å bre seg mer og mer og han så dette som en utvikling som bringer verden stadig nærmere en tredje verdenskrig. Det er alvorstunge ord fra FN's generalsekretær.

Krigen i Midt-Østen belærte oss påny om hvor hurtig det kan utvikle seg en internasjonal krise av farligste slag. Vi lever i en verden der forholdene er meget labile. Men Midt-Østen konflikten demonstrerte påny at de to supermaktene viker tilbake for en direkte militær konfrontasjon, selv i situasjoner der de begge har betydelige maktpolitiske og prestisjemessige interesser å ta hensyn til. Og det må man ha lov til å se som et oppmuntrende tegn.

Men like fullt har vel U Thant rett i at både krigen i Vietnam og konflikten i Midt-Østen representerer en reell fare for

verdensfreden. En fortsatt opptrapping i Vietnam kan føre til en utvidelse av krigen.

Regjeringen er fullt klar over at den kan gjøre lite fra eller til når det gjelder løsningen av Vietnam-krisen. Vi mener likevel det er riktig å støtte den internasjonale opinion som arbeider for en politisk løsning. Vi har sagt klart fra at vi støtter U Thants punkter. Som en lang rekke andre regjeringer gav også vi i generalforsamlingen i FN uttrykk for at vi mener at De forente stater bør stoppe bombingene av Nord-Vietnam som et første skritt for å få konflikten over til forhandlingsbordet. U Thant har, som kjent, gitt uttrykk for at han mener en slik handling vil åpne muligheter for forhandlinger, og ingen muligheter bør lates uforsøkt.

Med hensyn til konflikten i Midt-Østen må siktepunktet være en løsning som bygger på partenes gjensidige respekt for hverandres territoriale integritet. Dette innebærer at Israels rett til å

eksistere som stat må anerkjennes og sikres, mens man på den annen side ikke kan anerkjenne militær okkupasjon av et annet lands territorium. Videre må prinsippet om fri og uhindret passasje av internasjonale kanaler og streder gjelde for alle, altså in casu også for Israel.

I Europa synes det å være i gang en interessant prosess.

Dypere sett henger det sammen med at den økonomiske og tekniske utvikling er i ferd med å skape et materielt grunnlag som blir stadig mer likt både i Vest- og Øst-Europa, trass i forskjellen i samfunnssystemet. Fremtiden vil vise hvilke innvirkninger dette vil ha på de ideologiske ulikheter. Det er tegn som tyder på at nettopp den teknisk-økonomiske omstillingsprosess som er i gang i Øst-Europa fremkaller sterke indre ideologiske brytninger. Kanskje vil i det lange løp en slags utjammingslov gjøre seg gjeldende også på dette området.

Hvorledes passer så NATO inn i dette bildet? NATO står sterkt og positivt, i allfall i første omgang. NATO-alliansen har vært et tjenlig redskap i arbeidet med å skaffe sikkerhetspolitisk likevekt i Europa. Det er i ly av den at vi har nådd inn i den fredelige sameksistens fase. Men vi bør ikke nøye oss med det. Målsettingen bør være et Europa knyttet sammen gjennom fredelig samarbeid. Men skal vi nå fram mot et slikt mål, må vi på begge sider frigjøre oss helt fra den kalde krigens mentalitet. Hittil har NATO-organisasjonen først og fremst vært en militær allianse, og det vil den fortsette å være i en overskuelig fremtid. Men skal NATO-organisasjonen også brukes som et instrument for en tilnæringspolitikk, må den til enhver tid tilpasse seg nye forhold og problemstillinger.

Spørsmålet om norsk tilslutning til EEC var lite fremme i valgkampen. Ingen vet om **Storbritannia** - og dermed de øvrige land som har søkt om medlemskap - vil få forhandlinger med EEC. Til tross for

denne usikkerhet, fortsetter det beredskapsarbeid i markedssaken som Regjeringen satte i gang på et tidlig tidspunkt. Grunnarbeidet er satt i gang for å tilrettelegge et forhandlingsopplegg for jordbruk, fiske, etablering og kapitalbevegelser hvor vi vil ha våre største problemer under eventuelle forhandlinger. Regjeringen har tatt initiativet til å få etablert et blandet utvalg bestående av representanter fra nærings- og arbeidslivet og embetsmenn som vil få en sentral rådgivende funksjon under utarbeidelsen av forhandlingsopplegget og eventuelle forhandlinger med EEC. Embetsmenn som inngår i dette organ vil også bli med i vår forhandlingsdelegasjon overfor EEC. Dermed skulle det bli best mulig kontakt mellom myndighetene og nærings- og arbeidslivets organisasjoner, både mens man forbereder seg på forhandlinger og når forhandlinger måtte være kommet i gang.

Jeg har grunn til å tro at organisasjonene stiller seg positivt til dette opplegg, og så snart representantene for organisasjonene er utpekt, vil Regjeringen oppnevne utvalget. Stortingets organer vil bli holdt orientert om arbeidet med forhandlingsopplegget.

Som meddelt i avisene, har den svenske statsminister meddelt at han vil ta et initiativ til å innkalle en konferanse på Harpsund med deltakelse fra de berørte lands regjeringer og næringsliv. Dette er et resultat av de drøftelser som ble ført i Reykjavik nylig mellom de nordiske statsministre og presidiet i Nordisk Råd. Tanken med en slik konferanse er å styrke samørighetsfølelsen i Norden og å drøfte hvordan man aktivt skal kunne bruke Nordisk Råd i opinionsdannelsen innad og utad. Markedsspørsmålene vil bli et sentralt tema for den neste sesjon i Nordisk Råd, som vil bli holdt her i Oslo i februar.

Et forhold som vil stille denne og kommende generasjon overfor den største utfordring er befolknings- og ernærings-situasjonen. Kløften mellom fattige og rike land øker og de privilegerte ca. 500 millioner som lever i Vest-Europa og Nord-Amerika fortsetter å importere viktige matemner fra de land som trenger dem så sårt selv til dekning av eget behov. En fortsatt utvikling i samme lei har vi ikke lov til å vente skal gå uten dyptgripende konflikter i kjølvannet.

Denne situasjon fører oss rett inn i debatten om utviklingshjelpen. Den får vi for øvrig høve til mer uttømmende debatt om når meldingen som ligger i Stortinget skal debatteres, og under drøftelsen av budsjettet for 1968. La meg bare her understreke det som er nevnt i trontalen at foruten den multilaterale innsatsen

ser vi det slik at den måten vi kan yte den mest effektive hjelpen på, er å bistå med vår fagkunnskap som hjelp til selvhjelp for U-landene av personer som er villige til å yte veiledningen på det plan som passer for de folk man vil dele sin fagkunnskap med. Jeg er overbevist om at det er der man må begynne, selv om det ikke virker særlig heroisk eller har den store samfunnsstormende effekt. Dette sier jeg bl.a. som apropos til uttalelser fra enkelte som har befattet seg med noe jeg sa i TV før valget. Jeg forstår og respekterer den ungdom som føler skyldbevissthet ved samtidig å leve i en lykkelig norsk og ulykkelig global verden. Jeg forstår også at noen fristes til å gripe til drastiske midler for å vekke den bevissthetsrevolusjon som de mener må til for å få bedret denne situasjon verden går inn i. Men når de ensidig provoserer ved å vrenge vrangen fram på vår sivilisasjon - ved å vise ringeakt for begreper - fedreland, kristendom eller anerkjenne pornografi -

som Hans Fr. Dahl skriver i Orientering, da er jeg ikke med lenger. Jeg tror ikke det bedrer den globale situasjon. Jeg tror ikke vi gjør menneskene i noe U-land lykkeligere ved å vise van-vørnad for fundamenta^l. . . tradisjon i vårt eget samfunn. Gjør man det, blir det kvasiradikalisme.

La meg også si et par ord om et annet fenomen som synes å tiltale noen unge i vårt land - den såkalte Maoismen. Det er mulig at noen i denne ser et forsøk på å realisere en sosialistisk stat, som ikke fører med seg det byråkratiske autokrati som er blitt resultatet av andre forsøk på å realisere sosialismen. Men hvordan kan de ha indisier på at Maoismen er noe alternativ i en annen retning?

La nå det være - det som forferder meg er at en del som føler seg tiltrukket endog hevder å ville gå så langt at de anerkjenner

bruken av vold som egnet middel også for å nå indrepolitiske mål, dersom den eksisterende samfunnsform ikke stemmer med deres egen oppfatning. Har ikke historien lært oss at vold avler vold, og er det ikke mer i pakt med bestrebelsene fram mot en fredelig verden ikke å anerkjenne vold som egnet middel til å løse meningskonflikter mellom mennesker?

Mange synes kanskje det er malapropos å bruke tid i trontaledebatten om disse spørsmål, men jeg vet at mange unge er opptatt av dem, og ungdommen er vår framtid. La meg også tilføye at jeg ikke ser med misbilligelse på at ungdommen er engasjert. Tvert i mot - det å sette tingene under debatt er alltid bedre enn likegyldighet. Men ingen må glemme at vi lever i et demokratisk samfunn med vidtgående ytringsfrihet og rettssikkerhet for den enkelte. Den som vil nyte disse menneskerettigheter, må også huske at man da må følge spillereglene i dette samfunn - hvis man ønsker å bli tatt alvorlig

som framskrittssøkende demokrat.

Det er opposisjonens privilegium å analysere og karakterisere Regjeringens trontale og komme med sine alternativer. Trontalen denne gang inneholder forslag om en rekke nye tiltak på mange felter, ikke av de store og drastiske, men likevel av vesentlig betydning. Trontalen gir et inntrykk av bredden i Regjeringens opplegg for å gi oss flere og bedre fellesgoder og øke innsatsen for dem som på et eller annet vis ligger etter i velstandsutviklingen. Det satses nå sterkt i boligbyggingen og når det gjelder utbyggingen av kommunikasjoner, skoler og universiteter, omsorgen for handikappede og i de sosiale trygdeordninger. Vi må anstrenge oss for å få gjennomført alt som er i gang på de ulike områder innenfor rammen av våre ressurser og på en rasjonell utnyttning av disse.

~~på å utnytte de ressurser som vi har.~~ Det gjelder å få mest mulig ut av minst mulig innsats av arbeidskraft og kapital som det er knapphet på. Ikke minst har dette gyldighet for de områder hvor vi må satse sterkest, som i boligbyggingen og bygge- og anleggsvirksomheten i det hele. Det offentlige kan i denne sammenheng bidra til større forskning og eksperimenter med sikte på å komme fram til nye og mer effektive metoder. Veiledningstjenesten i de ulike yrker og næringer er også av stor viktighet. Trontalen bebuder nye tiltak både for å utvide og forbedre veiledningstjenesten og opplæringen i industri, håndverk, jordbruk og fiske. I alle disse næringer gjelder det å få til en høyere grad av foredling, en bedre utnyttelse av de muligheter som ligger i naturgrunnlaget og i menneskelig innsikt og fantasi. Det offentlige må også effektivisere sin virksomhet så langt som det er mulig. Som eksempel på hva som her kan

gjøres, vil jeg nevne de regler om en øvre kostnadsgrense for å få statstilskudd til skolebygg. Jeg har det håp at dette vil bidra til at vi får flere skoler og større undervisningsplass for de midler som settes inn. I denne sammenheng vil jeg også nevne Regjeringens forslag om å innføre investeringsavgift på boliger, med en refusjonsordning som tar sikte på å dempe luksusbygging som både tar mye arbeidskraft og materialer. Vi må ta i bruk slike virkemidler for å tøye våre begrensede midler så langt som mulig.

De tiltak som må gjøres for å møte dagens mange og ulike behov i vårt samfunn, må gis et innhold og en retning som peker framover i tiden. Dette er ikke alltid like lett, for alle prognoser og perspektivanalyser til tross vet vi i grunnen ikke så meget om hvordan fremtiden vil arte seg på de ulike områder eller

hvilke spørsmål som vil bli de dominerende. Arbeiderpartiet synes å ville gi inntrykk av at det er mer fremskrittrettet enn de partier som står bak Regjeringen og at det vet hvordan det skal planlegge for fremtiden, slik at man kan få en virkelig styring på utviklingen. Jeg vet ikke hvor mange ganger planlegging og fast styring har vært brukt i de innlegg som har vært holdt fra opposisjonens side i denne debatt. Typisk for hvor utflytende og lite konkret all denne tale om planlegging og fast styre er, var en uttalelse av Bratteli som jeg tror falt slik: "Det kreves bedre styring og planlegging for å gjøre framtiden mer menneskelig." Alle er vel helt enige i dette, men problemet er nettopp å vite hvordan man skal planlegge og hva man skal gjøre for å få til bedre løsninger.

Arbeiderpartiet har så mange ganger før prøvd å skape det inntrykk at det har perspektivplaner å styre etter som de andre partier ikke har. Men det har så ofte vist seg at partiet har tatt feil av utviklingsretningen og at den oppskrytete planleggingen har vært en høyst mangelfull veiviser i styringen. Jeg kunne nevne mange eksempler på at styringen var alt annet enn fast i den tid partiet selv satt ved makten. Partiets valgparole om fast styring må jo derfor være tenkt som en oppfordring til partiet selv om å forbedre seg.

Regjeringen vil ta i bruk alle de hjelpemidler som står til disposisjon for å få sikrest mulige holdepunkter om utviklingstendensene på de problemer vi må regne med å stå overfor i 1970- og 1980-årene og hvordan vi må innrette oss for å møte dem. Vi vet at alle perspektivanalyser foreldes fort, så det blir tale om en løpende langtidstenkning

og langtidsplanlegging.

Selv om all langtidstenkning må bli mangelfull, vet vi at trivselproblemer i vid mening vil stå i sentrum i de kommende år. Jeg skal i denne sammenheng ikke ta opp alle de nye problemer som det nye industri-samfunn synes å reise, som forurensingen av vann og luft, støy m.m. Strukturproblemer i næringslivet vil jeg heller ikke ta opp for dem vil Industriministeren berøre. Jeg vil innskrenke meg til å redegjøre for hvorfor vi i trontalen har bebudet et utvalg med sikte på å sikre den fremtidige forsyning av matvarer, viktige organiske råstoffer og vann. Mange er bekymret over bruken av våre ressurser på disse områder. Problemet har sin bakgrunn i flere forhold, så vel i Norge som i verden for øvrig.

Sett i et verdensperspektiv er det den raske stigningen i befolkningstallene som har fått mange til å tenke over problemene. Verdens matvarebehov vil øke sterkt, FAO regner med at den samlede etterspørsel etter matvarer vil bli tredoblet i løpet av tiden fram til århundreskiftet, uten at noen har klart for seg hvordan denne etterspørsel skal kunne dekkes. Det kan derfor reises spørsmål om det vil være mulig om 20-30 år å få kjøpt de store mengder korn og råstoffer vi importerer. Og selv om varene skulle være å få kjøpt, er det berettiget å vente at prisene vil bli relativt meget høyere enn i dag.

Problemet er svært komplisert. Det er ikke ene og alene et matvarespørsmål og heller ikke bare en sak som kunne karakteriseres ved uttrykket "vern om dyrket jord". Det er tale om matvarer fra plante- og husdyrproduksjonen og fra sjøen, videre er det råstoffleveranse til viktige deler av vår industri, for eksempel treforedlingsindustrien.

Dersom det ikke sørges for en vel avveid anvendelse av naturressursene til alle de formål som er nevnt ovenfor, vil det lett kunne skje skader som ikke lar seg reparere.

En lang rekke lover både av gammel og ny dato er vedtatt med sikte på å regulere disse forhold.

Det viser seg imidlertid at det trass i det omfattende lovverk og de mange institusjoner som skulle virke beskyttende, skjer en ødsling med våre ressurser. En ser det derfor ønskelig at det blir oppnevnt et utvalg med mandat å gi en oversikt over hva vi

har av ressurser særlig med tanke på den framtidige forsyning av matvarer, viktige organiske råstoffer og varer.

Det har vært hevdet fra opposisjonens side at de skatteforslag den nåværende regjering har lagt fram, i første rekke er kommet høyere inntekter til gode. Fra flere talere og også fra LO's side er det framholdt at forslaget til statsbudsjett for 1968 vil medføre en skjevere inntektsfordeling. Det siktes bl.a. til forslaget om å lempe progresjonen med 125 mill. kroner.

De som angriper Regjeringen for å føre en usosial skattepolitikk, kan ikke være kjent med alle de skatteforslag som er fremmet nettopp med sikte på å bedre forholdene for skattytere med små inntekter og stor forsørgelsesbyrde.

Jeg kan nevne at husleiestøtten til barnefamilier, eldre og uføre ikke lenger skattlegges. Dette gjelder fra og med inntektsåret 1967. Den dårligste reduksjonstabell i kommuneskatten er sløyfet med virkning fra dette år. I de kommuner hvor denne tabell har vært i bruk, øker den skattefrie inntekt. For en familie med 1 barn med 300 kroner. Videre er det skattefrie beløp økt for hver skattekasse fra og med klasse 4, slik at økningen i den skattefrie inntekt for en familie med 4 barn blir 1.200 kroner.

Ved de endringer i den progressive inntektsskatt til staten som ble vedtatt i 1966, ble det foreslått gunstigere reduksjonstabell for skatteyttere med stor forsørgelsesbyrde. Videre kan nevnes at en enslig forsørger fra inneværende inntektsår skal settes to klasser høyere enn vedkommende har krav på etter forsørgelsesbyrden. Jeg vil også tro at de endringer som er vedtatt i ektefellebeskatningen, vil komme også skattytere med lav inntekt og mindreårige barn til gode.

Nevnes må også at minstebrødet er forhøyet fra 500 kroner til 700 kroner fra og med ligningen for 1968.

Både ved den progresjonslettelse som ble vedtatt for inneværende år, og den som nå foreslås for neste år, har man hevet det laveste trinn i skalaen med 1.000 kroner, altså med 2.000 kroner på to år. Det er hevingen av første trinn og strekningen av de nederste som tar storparten av de 225 millioner kroner som Regjeringen går inn for å bruke til lettelse i progresjonen for 1967 og 1968. Dette henger selvsagt sammen med at det er her vi har de største inntektsgrupper. Det er relativt små beløp som brukes til å redusere skattetrykket i de høyere inntekter.

Det forslag som nå foreligger fra Regjeringen i stats-

budsjettet for 1968, tåler godt å sammenlignes med regjeringen Gerhardsens forslag i 1965. Lettelsen den gang utgjorde et litt større beløp enn det som foreslås for 1968, nemlig 135 mill. kroner og tok bl.a. sikte på å redusere toppsatsen fra 55 til 50 % - noe som utelukkende kom de høyeste inntekter til gode. Grunntrinnet ble da foreslått økt med 1.000 kroner for kl. 1 og 2 som nå. Også Arbeiderpartiet må erkjenne at det er vanskelig eller umulig å gjøre noe med vår sterkt progressive inntektsskatt til staten uten at folk med en marginalsatt på 60-70 % får ^{større} lettelse i kroner enn dem som har en marginalsatt på det halve.

Den sosiale tendens i Regjeringens politikk fremtrer klarere ved at man også tar forhøyelsene av trygdene i betraktning. Mens der ikke skjedde noen endring i barnetrygden fra 1963 og til den nåværende regjering overtok, er det i det siste året foreslått

en forhøyelse i to omganger. Med de endringer som ble foretatt fra 1. januar 1967 og de som foreslås fra 1. oktober i år, blir det en total prosentvis stigning for en familie med ett trygdeberettiget barn på 25 %. Forhøyelsen av barnetrydgen er gjort progressiv med barneantallet, slik at en familie med 5 trygdeberettigede barn får en økning på 38,3 %.

Jeg vil videre nevne at stigningen i utgiftene under Sosialdepartementet til eldreomsorg vil økes med 50 % i årene 1965 til 1968. Ut over dette overveier Regjeringen nå et forslag om at ordningen med tilleggspensjon i folketrygden utvides til også å omfatte dem som på grunn av alder eller andre årsaker ikke kan opptjene tilleggspensjon. Regjeringen vil legge denne saken fram for Stortinget så snart den er ferdig bearbeidet i departe-

mentet og Regjeringen har fått drøftet den.

Trivsel og trygghet i et samfunn forutsetter at alle har medbestemmelse og medansvar i statens anliggender, i kommunene, i organisasjons- og bedriftslivet. Vi er ikke nådd langt nok når det gjelder å trekke individene inn i medansvar og medinnflytelse på disse områder. Som jeg var inne på tidligere, kan vi ikke utelukke at den kommuneinndeling vi har fått, vil redusere den enkeltes interesse for og innflytelse på det lokale styre og stell.

Spørsmålet om medbestemmelsesrett er aktuelt også på et annet område, nemlig i bedriftslivet. Den nye hovedavtalen mellom LO og NAF åpner muligheter for å føre demokratiet i bedriftslivet et vesentlig skritt videre. Avtalen skaper mulighetene, det er opp til partene å fylle den med reelt innhold. Fra begge sider

arbeides det aktivt for å gjøre avtalens bestemmelser til en levende realitet.

Det skjer i dag også en viktig forskning når det gjelder samarbeidsforholdene i bedriftene. Den vil gi oss bedre holdepunkter for den videre utvikling av bedriftsdemokratiet.

Samtidig med at samarbeidsavtalens målsetting etter hvert oppfylles og forskningen føres videre, vil Regjeringen nå oppnevne en komité som på fritt grunnlag skal utrede de fremtidige retningslinjer for utviklingen av demokratiet i bedriftslivet. I møter med ledelsen i LO og NAF har jeg fått tilsagn fra begge organisasjoner om å la seg representere i en slik komité. Partene har nå fått et utkast til mandat for komitéen til endelig godkjenning - etter at det ved et møte hos Statsministeren i denne uke er oppnådd

prinsipiell enighet om mandatets innhold.

Man tar her sikte på en komité bestående av 7 medlemmer, hvorav partene hver oppnevner 2. De tre nøytrale medlemmer vil bli utpekt av Regjeringen, herunder formannen. Utredningen forutsettes i første rekke å omfatte forholdene i produksjonsbedriftene.

På bakgrunn av en analyse av hva vi legger i demokratiet i bedriftslivet, vil komitéen få i oppdrag å gjøre rede for de ordninger vi har i vårt eget land og i andre land på dette området. Hovedoppgaven blir på fritt grunnlag å komme med forslag til de prinsipielle retningslinjer og tiltak m.v. som vil være best egnet til å sikre den videre utvikling av bedriftsdemokratiet i Norge. Komitéen vil bli oppnevnt med det aller første.

Det er en stor tilfredsstillelse for Regjeringen at man nå har kunnet få de to hovedparter i arbeidslivet til å medvirke til

en slik utredning. Det er som nevnt forutsetningen at man mens denne utredning pågår, fortsetter bestrebelsene på å virkeliggjøre hovedavtalens bestemmelser og etter hvert drar nytte av de resultater forskningen kommer fram til. Først når innstillingen fra komitéen foreligger, vil det være grunnlag for å vurdere hvilke nye tiltak som er nødvendige for å skape de best mulige samarbeidsvilkår på arbeidsplassene og gi de ansatte anledning til større medinnflytelse og medansvar.